

ΑΡΘΡΟ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΑΠΟΣΤΕΙΡΩΣΗΣ

Ιωάννης Κουτελέκος

Καθηγητής Εφαρμογών, Τμήμα Νοσηλευτικής Α, ΤΕΙ Αθήνας

Η ιστορία της Αποστείρωσης ως οργανωμένο «κεντρικό» Νοσοκομειακό τμήμα είναι πρόσφατη και ανάγεται στα τελευταία 40 χρόνια περίπου. Η ιστορική αναδρομή του χώρου της αποστείρωσης ξεκινά στις αρχές τις δεκαετίας του '60 στην Αγγλία όταν δημιουργήθηκε το πρώτο κεντρικό τμήμα αποστείρωσης, όπου η γνώση κι εφαρμογή του μεταλαμβαδεύτηκε στην Αμερική. Ο πρώτος νόμος περί των ιατρικών συσκευών για τα νοσοκομεία ολοκληρώθηκε και δημοσιεύτηκε το Μάρτιο του 1981 στην Ολλανδία, ενώ το 1984 δημοσιεύτηκαν επίσημα τα πρώτα πρότυπα από τους Ολλανδούς. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο στις 14 Ιουνίου του 1993 δημοσιεύθηκαν οι οδηγίες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου σχετικές με τις ιατρικές συσκευές που είχαν ως στόχο τη μείωση του κινδύνου μόλυνσης και τη βελτίωση της ασφάλειας των ασθενών.^{1,2}

Δεδομένου ότι, ο αριθμός και η ποικιλία των χειρουργικών επεμβάσεων αυξήθηκε όπως επίσης πολλαπλασιάστηκαν τα είδη των ιατροτεχνολογικών προϊόντων, εξοπλισμού και προμηθειών, αναγνωρίστηκε ευρέως η σπουδαιότητα του ρόλου της κεντρικής αποστείρωσης για την αποτελεσματικότητα, την οικονομία και την ασφάλεια των ασθενών.^{1,2}

Κάθε χρόνο στις Ηνωμένες Πολιτείες της

Αμερικής αριθμούνται εκατομμύρια χειρουργεία και πλήθος επεμβατικών διαδικασιών. Ο μεγάλος αριθμός αυτών των χειρουργικών πρακτικών ενέχει και μεγάλο κίνδυνο νοσοκομειακών λοιμώξεων. Η απολύμανση και η αποστείρωση, ως διαδικασίες, ελαχιστοποιούν τη μετάδοση παθογόνων μικροοργανισμών στους χώρους παροχής υγείας, ενώ η ανάγκη πολιτικής χρήσης τους, κατά περίπτωση, θεωρείται επιβεβλημένη.³ Έτσι για μια σύγχρονη αποστείρωση απαιτείται μια ασφαλής και κατάλληλη εκπαιδευτική διαδικασία με την οποία αφενός διασφαλίζεται η στείρωση των υλικών αφετέρου υπάρχει η δυνατότητα της ιχνηλασιμότητας σε κάθε στάδιο.⁴

Ο χώρος της Κεντρικής Αποστείρωσης απαιτεί κατάλληλο σχεδιασμό, την κατασκευή, διαχείριση, λειτουργία και συντήρηση, τηρώντας εργονομικές προδιαγραφές με διεθνή πρότυπα. Οι πολύπλοκες δραστηριότητες που πραγματοποιούνται εντός της κεντρικής αποστείρωσης, δηλαδή ο καθαρισμός, η απολύμανση, ο λειτουργικός έλεγχος, η συντήρηση των εργαλείων, η συσκευασία, τα κριτήρια επιλογής μεθόδων αποστείρωσης, η φόρτωση των κλιβάνων, η επικύρωση της διαδικασίας αποστείρωσης, η ιχνηλασιμότητα και η φύλαξη και ο χρόνος ζωής αποστειρωμένων υλικών, η αποθήκευση, κ.ά., απαιτούν προσεκτική

λειτουργικό σχεδιασμό των χώρων για κάθε στάδιο της διαδικασίας από την άφιξη των χειρουργικών εργαλείων μέχρι την επιστροφή τους στους θαλάμους.⁴⁻⁸

Η Κεντρική αποστείρωση είναι ανάγκη να διαθέτει τους χώρους και τις τεχνολογίες με βάση την ετήσια χειρουργική δραστηριότητα του κάθε Νοσοκομείου συμπεριλαμβανομένης της δραστηριότητας των εξωτερικών ιατρειών (τακτικών και έκτακτων) καθώς και κάθε άλλο δωμάτιο έκτακτης ανάγκης και πτέρυγα που απαιτούν διαδικασία αποστείρωσης. Το νοσηλευτικό προσωπικό φροντίζει για την ομαλή λειτουργία του τμήματος και τη διεξαγωγή των συνεχών ελέγχων για αποτελεσματική αποστείρωση και σωστή λειτουργία των μηχανημάτων (κλιβάνων και πλυντηρίων) με ηλεκτρονικούς, χημικούς και βιολογικούς ελέγχους. Ελέγχει, καταμετρά και καταγράφει τα εργαλεία των χειρουργείων και του Κεντρικού Συστήματος Αποστείρωσης και των εμφυτευμάτων που χρήζουν αποστείρωσης ώστε να γίνονται

έγκαιρα οι παραγγελίες και να μην παρατηρούνται προβλήματα στη διεξαγωγή των Χειρουργικών επεμβάσεων. Το Τμήμα της Κεντρικής Αποστείρωσης βρίσκεται σε συνεχή συνεργασία με όλα τα Χειρουργεία ειδικοτήτων και όλα τα τμήματα του Νοσοκομείου. Ενημερώνεται για θέματα Υγιεινής και Ασφάλειας των εργαζομένων, λαμβάνοντας ενεργά μέρος στις συνεδρίες της Επιτροπής Υγιεινής και Ασφάλειας με αντίστοιχη εκπροσώπηση, καθώς επίσης συμμετέχει ενεργά στην επιτροπή χειρουργείου και χειρουργικού τομέα. Για την καλύτερη ενημέρωση, όσον αφορά τις Ενδονοσοκομειακές Λοιμώξεις βρίσκεται σε άμεση συνεργασία με τον υπεύθυνο Νοσηλευτή Ενδονοσοκομειακών Λοιμώξεων ενώ συμμετέχει στην επιτροπή ενδονοσοκομειακών λοιμώξεων του Νοσοκομείου.⁹

Συμπερασματικά, ο χώρος της κεντρικής αποστείρωσης χρειάζεται εξειδικευμένο νοσηλευτικό προσωπικό προκειμένου να διασφαλίζεται η ασφάλεια των ασθενών.

Βιβλιογραφία

1. Prem Anond Nagaraza. Hospital sterilization. JBMP, Foreword Devi Shetty, New Delhi, 2011.
2. Block S. Disinfection, Sterilization and Preservation. Lippincott Williams & Wilkins, Philadelphia, 2001.
3. Σταματάκη-Σωτηροπούλου Π. Αρχές και πράξη στην απολύμανση και αντισηψία στο χώρο του νοσοκομείου. Δελτίο Ελληνικής Μικροβιολογικής Εταιρείας, 2009;54(4):175-182.
4. Διαδικτυακή σελίδα: WFHSS, 2011. *Why Computerized Documentation?* - Reflections from the Field. Downloaded from <http://www.wfhss.com/html/educ/qtg/qtg0021en.htm>. Ημερομηνία πρόσβασης: 1/4/2012.
5. AORN, 2007. Recommended practices for selection and use of packaging systems . In: Standards, Recommended Practices, and Guidelines .
6. Rutala W, Weber D. Disinfection and Sterilization in Health Care Facilities: What Clinicians Need to Know, Healthcare Epidemiology CID 2004;39 Downloaded from <http://cid.oxfordjournals.org>. Ημερομηνία πρόσβασης :18/4/2012.
7. Goss LK. Staying up to date on disinfection and sterilization techniques: brush up on AORN's

recommendations for perioperative practice. *Plast Surg Nurs.* 2012 ;32(3):112-6.

8. Διαδικτυακή σελίδα: Association of perioperative Registered Nurses, 2007. *Recommended practices for Sterilization in Perioperative Practice Settings*. AORN Standards, Recommended Practices and Guidelines. Available from:

<http://kentandassociates.biz/documents/Flash%20Sterilization%20Guidelines%20New%202008.pdf> .

Ημερομηνία πρόσβασης :18/4/2012.

9. AORN. AORN updates sterilization guideline. *OR Manager.* 2006;22(6):21-2.